

Administració pública "delegada"

Francesc Rodríguez i Rossa



Centraré aquesta breu comunicació referint-me a l'administració pública des del vessant del conjunt d'òrgans encarregats de realitzar la funció pública administrativa o, dit de forma més planera –i segurament no tan precisa–, que realitzen una activitat destinada a oferir un servei públic al ciutadà. Per tant, deixaré de banda el conjunt de persones investides de funció pública o que exerceixen una funció pública, que, evidentment, també formen part d'allò que hom entén per administració pública, i em referiré només a organismes i altres entitats.

Situant-nos, doncs, en aquest marc, podem constatar que les institucions, bàsicament per raons d'optimització de la prestació del servei, han delegat amb una certa freqüència i amb més o menys intensitat, la realització o la gestió de molts serveis públics. No es pot negar l'evidència que molts dels serveis que l'Administració ha de garantir al ciutadà no cal que siguin subministrats o gestionats directament per la mateixa Administració. Però si analitzem més profundament la qüestió, sorgeix el primer dubte: fins a quin punt, o millor dit, a partir de quin punt pot delegar l'Administració? No tenim temps de fer ara una anàlisi aprofundida del tema, però podem constatar que el ventall és molt ampli: des del tot per a l'Administració dels règims totalitaris fins al ben poca cosa per a l'Administració de l'ultraliberalisme. A casa nostra el debat també s'ha obert els darrers temps –de forma ràpida, podem esmentar serveis oferts en els sectors de l'energia elèctrica, les vies de comunicació, les telecomunicacions i alguns serveis sanitaris, socials o educatius, entre d'altres.

Quan l'Administració decideix fer la delegació, aquesta pot prendre diferents formes: des de la constitució de les denominades a casa nostra entitats parapúbliques, fins a les societats públiques, les concessions, les gestions delegades, els contractes de prestació de serveis o altres figures que no cal detallar exhaustivament. Les

lleis, els reglaments, els decrets, els contractes o altres instruments emanats dels poders públics s'encarreguen de fixar en quines condicions s'han d'oferir aquests serveis. Aquestes condicions estableixen essencialment dos elements: el nivell de qualitat que ha d'assolir el servei que, sota qualsevol forma, l'Administració delega, i el cost que ha de significar per a la mateixa Administració i, si és el cas, per a l'administrat. Arribats a aquest punt sorgeixen nous dubtes: per exemple, si hi ha conflicte entre el nivell de qualitat que es pretén assolir i el cost, què ha de prevaldre? Quan el servei és ofert directament per l'Administració, normalment –aquest és el cas a casa nostra– el cost que l'administrat ha d'abonar és –o potser hem de dir hauria de ser– estrictament igual a la despesa que significa la seva oferta per a l'Administració. Quan el servei és ofert per una empresa *delegada* –que, evidentment, pretén fer un benefici– a vegades passa que el servei no s'ofereix amb la qualitat establerta, encara que el cost sigui correcte. També pot passar que el servei tingui la qualitat necessària però que el cost per a l'Administració sigui exagerat –per ineptitud en el moment d'establir les condicions o conscientment, cosa que seria més greu– o, fins i tot, que no s'assoleixi la qualitat demanada i que el cost sigui superior al preu que el mercat pot oferir. Penso que no ens caldrà reflexionar gaire per trobar exemples a casa nostra dels tres casos descrits, especialment en el sector de la higiene i la sanitat.

Hem de constatar que la tendència actual a Europa és de valorar que l'Administració, a tots els nivells, hauria anat massa enllà en la prestació directa de serveis i que allò convenient seria buscar, en major o menor grau, un *partenariat*. Cal ser prudents, però, en el moment de fer generalitzacions d'aquest tipus, ja que no a tot arreu és evident aquesta tendència i les variacions d'un Estat a un altre poden ser importants. També cal tenir en compte que la situació d'incertesa econòmica generada els darrers anys, i la necessitat d'optimització de recursos a la qual em referia al principi, han ajudat a influir en aquesta percepció.

Els partidaris de la delegació solen defensar el seu punt de vista adduint que una gestió delegada evita les inèrcies i la manca d'agilitat que se solen atribuir a l'Administració. I és cert que a vegades el servei pot ser ofert en millors condicions i a un cost similar quan es delega. En aquest cas, però, haurem de valorar, en primer lloc i abans de prendre la decisió de delegar, per què l'Administració concernida és ineficaç i ineficient.

Em sembla que és totalment congruent pensar que la decisió de *delegar* hauria de ser presa tenint en compte, en primer lloc, que aquesta delegació porti avantatges clars i evidents per a l'administrat, sense oblidar tampoc tots aquells altres elements que poden influir en la gestió del servei i que es corresponen amb els drets essencials de la persona. La gestió econòmica i el finançament també són aspectes que cal tenir molt en compte, però no poden prevaldre en detriment de l'eficàcia, que hauria de

ser el nord que caldria buscar amb la delegació. I un servei delegat, especialment si s'arriba al final de la cadena i s'assoleix la privatització, no és en cap cas una garantia absoluta de millora del servei o de millor. En aquest cas –de la mateixa manera que quan el servei és ofert directament per l'Administració– allò que vol el ciutadà no és que es penalitzi o es multi l'empresa que no ofereix un servei públic amb la qualitat suficient, allò que desitja és obtenir el servei públic de manera segura, en els terminis pactats i amb una qualitat òptima.

Per tant, tot i no estar en contra de valorar convenientment una possible delegació en cada cas en què es plantegi, cal ser prudents i vigilants en el moment de prendre la decisió, ja que, si no, ens podem trobar amb contradiccions o disfuncions no desitjades –o almenys no desitjables–. Un exemple clar d'això seria la decisió de crear una societat pública per evitar certes limitacions legals pel que fa a la gestió –per exemple, en la contractació de subministraments o de serveis–. Si aquest és l'avantatge principal que es planteja, no és suficient per adoptar la decisió de creació de la societat.

També cal ser molt vigilants en el moment de fer una concessió i d'establir-ne les condicions, ja que ens podem trobar que algunes poden ser clarament contràries als interessos de l'Administració. Ho podríem il·lustrar perfectament amb la concessió a CTRASA, en la qual s'estableixen unes condicions que gairebé podem qualificar de *lleonines* pel que fa al finançament, o amb la concessió del túnel d'Envalira, ja que –com em comentava un company ara fa uns dies, i penso que té tota la raó– no és lògic que s'autoritzi aplicar una tarifa més cara al peatge durant els mesos d'hivern, quan més necessitat tenen els sectors econòmics productius de poder utilitzar la instal·lació –no sé si us hi heu fixat, però els peatges de les autopistes solen ser més cars en cap de setmana que durant els dies laborables–; evidentment, si allò que volem primar és l'interès de la concessionària, el model actual és el millor. I encara, en el tema de les concessions, ens podríem referir a la concreció necessària pel que fa a l'aplicació de la normativa vigent –en aquest cas la il·lustració a casa nostra podria venir de la mà de la ITV, específicament– i una vegada més en allò referent a certes qüestions econòmiques.

Ja a mena de conclusió, em permeto afirmar que, al meu entendre, segurament alguns serveis que l'Administració ha d'assegurar al ciutadà es poden –fins i tot m'atreveixo a dir que s'han– de gestionar des de l'esfera privada. Ara bé, cal ser cauts en el moment de fer aquest pas i deixar molt ben definit el marc en el qual es fa –especialment pel que fa a la qualitat del servei, però també quant al cost– i no s'ha de caure en excessos –és evident que hi ha alguns serveis que no mereixen fer el pas: encara que hi ha Estats en els quals es fa, no veuria necessari ni convenient privatitzar la gestió del centre penitenciari, per exemple–. Finalment, i com a norma suprema, cal tenir ben present que qualsevol acció en aquest sentit ha de posar al davant l'interès general i,

concretament, el de l'administrat. Només d'aquesta manera, i actuant des de la prudència, aconseguirem anar cap a una Administració més justa i al servei de la ciutadania.

Francesc Rodríguez i Rossa,
conseller general i president del Grup Parlamentari Socialdemòcrata